

Výroční zpráva projektu specifického výzkumu na rok 2016 – zakázka č. 2129

Název projektu: Dosahování kvality ve vyučování: Implicitní teorie studentů o kvalitě ve výtvarné výchově

Specifikace řešitelského týmu

Odpovědný řešitel: **PhDr. Kateřina Štěpánková Ph.D.**

Studenti magisterského studia na PdF UHK:

Martina Píšová, PZS1- Učitelství pro 1. stupeň ZŠ roč. 4., P121335

Veronika Slavíková, PZS1- Učitelství pro 1. stupeň ZŠ roč. 4., P121478

Celková částka přidělené dotace: 68. 647,- Kč

Stručný popis postupu při řešení projektu (max. 2 strany)

Téma „kvality“ vzdělávání, její dosahování i udržování je velké téma i v oblasti výtvarného vzdělávání. Realizovaný výzkum byl zaměřen na oblast implicitních teorií studentů o kvalitě ve výtvarné výchově. Cílem bylo zjistit, jaké charakteristiky studenti primárního vzdělávání na PdF UHK považují za ukazatele kvality hodiny výtvarné výchovy a jaké zkušenosti, znalosti či stereotypy formují jejich představy o kvalitě. Jednalo se o zjištění nároků kladených především na didaktický obsah a pedagogický proces, nikoli na výsledný výtvarný artefakt jako produkt.

Výzkum byl realizován mezi studenty 3. – 5. ročníku učitelství pro první stupeň základní školy na Univerzitě Hradec Králové (n=113). Dotazování studenti absolvovali praktickou výtvarnou přípravu i základy obecné didaktiky a všichni měli alespoň minimální zkušenost s praxí. Studenti 4. a 5. ročníku absolvovali i odbornou didaktickou výuku. Data byla shromážděna také od učitelů fakultních základních škol v HK (n= 46). Dotazník pro učitele byl částečně odlišný od toho, který byl určen studentům.

Výzkum proběhl ve třech fázích:

1. analýza pramenů, kurikulárních dokumentů a výzkumů popisujících kvalitu a možné přístupy k ní v edukaci,
2. rozhovor v ohniskové skupině (5 x 15 studentů primárního vzdělávání),
3. dotazníkové šetření.

Pro výzkum byl zvolen kombinovaný design, většina otázek v dotazníku byla otevřených, pro jejich vyhodnocení byla využita obsahová analýza textu a zjišťována byla frekvence výskytu témat. Kategorie byly navrženy na základě výzkumů kvality výtvarného vzdělávání, srovnání kurikulí, dokumentů definujících kvalitu ve vzdělávání (např. UNICEF, 2004; RVP, 2007; Project Zero, 2009; Burrows, Harwey, Green,1992) a předvýzkumu. Část otázek byla hodnocena na pětistupňové likertově škále.

Sběr dat proběhl v září a říjnu roku 2016, dotazníky byly zaslány studentům elektronicky s možností vyplnit je v tištěné podobě. Hlavní výzkumné otázky byly inspirovány výzkumem realizovaným na Harvardské univerzitě v rámci Projektu Zero (Project Zero, 2009) zjišťujícím představy učitelů o kvalitě ve výtvarné výchově. Pro účely výzkumu v českém kontextu byly modifikovány.

Publikovaný příspěvek se zaměřil pouze na vybrané otázky:

1. *Jaká je vaše nejodvážnější představa o skutečně kvalitní výuce výtvarné výchovy?*
2. *Co považujete za ukazatele kvality ve výtvarné výchově?*

Ostatní položky dotazníku (*překážky kvality, podmínky nastavující kvalitu, inspirační vzory atd.*) a data z dotazníků od učitelů budou publikovány a prezentovány na konferenci české sekce INSEA v září 2017.

Fáze řešení a způsoby zapojení studentek do realizace specifického výzkumu

1. Analýza pramenů, kurikulárních dokumentů a výzkumů popisujících kvalitu (únor - červen). V této fázi proběhl výběr zdrojových pramenů a rešerše základního souboru textů, který byl postupně rozšiřován. Anglicky psané texty byly získány převážně z vědeckých databází EBSCO a Pro Quest, částečně z knižních zdrojů. Studentky měly za úkol zpracovat rešerše z česky psaných textů (konferenčních sborníků, odborných periodik a knižních zdrojů).

2. Rozhovor v ohniskové skupině (5 x 15 studentů primárního vzdělávání) na téma kvality ve výtvarné výchově, jejích charakteristik, překážek, podmínek, vzorů, které ovlivnily představy o kvalitě apod. (duben- květen)
3. Ověření výzkumného nástroje (červen- září). Srozumitelnost dotazníku byla ověřena mezi studenty i učiteli (cca 12 respondentů).
4. Dotazníkové šetření. Studentky měly na starosti distribuci a následný sběr dotazníků především mezi učiteli na ZŠ a vyhodnocení dvou vybraných otázek ze studentských dotazníků. Stanovení kategorií a kódování bylo vzájemně komunikováno a ověřováno, zjištění z jednotlivých položek pak byla vzájemně konzultována a ověřována.

Splnění kontrolovatelných výsledků řešení

Publikační výstup projektu:

ŠTĚPÁNKOVÁ, Kateřina; PÍŠOVÁ, Martina; SLAVÍKOVÁ, Veronika: *Students' implicit theories about quality at the art education*. Sborník příspěvků Mezinárodní Masarykovy konference pro doktorandy a mladé vědecké pracovníky (12.-16.12.) 2016. Hradec Králové: MAGNANIMITAS. 7. vyd. 2016. ISBN 978-80-87952-17-7
Zápis do OBD za publikování ve sborníku z konference byl zanesen.

Přehled realizovaných výdajů:

- a) osobní náklady
Za přípravu, řešení výzkumného projektu (vedení výzkumu, příprava a distribuce dotazníku, zpracování výsledků výzkumu, publikační výstupy) a koordinaci studentů spoluřešitelů.
Odměny pro 1 řešitele PhDr. Kateřinu Štěpánkovou, Ph.D. (akademický pracovník) ve výši 4.080,- Kč (vč. odvodů ZPP a ZSP).
- b) stipendia a jejich stručné zdůvodnění (seznam studentů s uvedenými údaji – IČ a bankovní spojení)
Za práci na výzkumu (distribuce dotazníků, přepisy responzí z tištěných dotazníků do elektronické podoby, kódování a příprava otázek k vyhodnocení) bylo vyplaceno stipendium dvěma studentkám spoluřešitelkám ve výši 14.000,-Kč.
Studenti magisterského studia na PdF UHK:
Martina Píšová, obor Učitelství pro 1. stupeň, číslo studenta P121335, 4. roč.
Adresa: Heraldice 30, Okříšky 675 21, telefon: 725 131 686, číslo účtu: 268897381/0300
Veronika Slavíková, obor Učitelství pro 1. stupeň, číslo studenta P121478, 4. roč.
Adresa: Bozkov 284, 51213 Bozkov, tel.: 732406682, č.ú.: 195048177/0300
- c) materiálové náklady (výdaje na pořízení drobného dlouhodobého hmotného majetku – pořizovací cena do 40 tis. Kč, nehmotného majetku – software – pořizovací cena do 60 tis. Kč, kancelářských potřeb, ostatního materiálu) a jejich stručné zdůvodnění
K ukládání a přenosu dat z výzkumného materiálu byly zakoupeny USB disky (907,50,- Kč), digitální fotoaparát Nikon Coolpix (7.409,-Kč) pro pořizování fotodokumentace výtvarných realizací z hodin, za navýšenou částku byl zakoupen i-Pad a 3D pero (21.483,78,-Kč) jako zařízení schopné demonstrovat možnosti využití ICT ve výuce výtvarné výchovy. Odborná zahraniční literatura vztahující se k tématu výzkumu (8,532,-Kč), kancelářské potřeby (1.216,50,-Kč). Viz. Výsledovka s očekávanými náklady.
- d) náklady nebo výdaje na služby a jejich stručné zdůvodnění (př. tisk monografie, konferenční poplatky, překlady, apod.)
Překlad textu příspěvku do Anj (3.000,-Kč), poplatky za konferenci (Mezinárodní Masarykova konference pro doktorandy a mladé vědecké pracovníky, Hradec Králové,12.-16.12. 2016) a recenzní řízení pro publikaci příspěvku v časopise (ad-Alta journal) (6,679,-Kč).

Celkem realizované výdaje projektu činily 68.658,50 Kč

Souhrn všech realizovaných výstupů projektu v letech 2016-2017

ŠTĚPÁNKOVÁ, Kateřina; PÍŠOVÁ, Martina; SLAVÍKOVÁ, Veronika: *Students' implicit theories about quality at the art education*. Sborník příspěvků Mezinárodní Masarykovy konference pro doktorandy a mladé vědecké pracovníky (12.-16.12.) 2016. Hradec Králové: MAGNANIMITAS. 7. vyd. 2016. ISBN 978-80-87952-17-7
Článek byl přijat do časopisu ad Alta, publikován bude v zimním čísle.

Nový příspěvek shrnující výstupy z výzkumu je přihlášen do konference INSEA (International Society for Education through Art), září 2017

Povinné přílohy:

- a) kopie publikačních výstupů
- b) výpis (export) z OBD – výsledky publikační činnosti podpořené projektem,
- c) vyúčtování dotace - „Výsledovka po účtech s pohyby“ z ekonomického informačního systému Magion

Datum: 3. 1. 2017

Podpis odpovědného řešitele

PhDr. Kateřina Štěpánková, Ph.D.

